

Bàtxelor en ciències de l'educació

Guia del Seminari Atenció a la diversitat

Finalitat

La finalitat del Seminari és que els estudiants adquireixin els coneixements teòrics i pràctics necessaris amb la finalitat que el projecte educatiu o proposta educativa que elaborin per resoldre el repte doni resposta a la diversitat de l'alumnat present a les aules. Detectar i considerar la pluralitat de les necessitats educatives a l'escola és important per ajudar i recolzar l'aprenentatge escolar.

A partir dels continguts del seminari els estudiants han de ser capaços d'identificar els alumnes amb trastorn per dèficit d'atenció i/o hiperactivitat (TDAH), alumnes amb trastorn de l'espectre autista (TEA), alumnes amb discalculia i els alumnes amb altes capacitats per poder col·laborar amb altres professionals i poder conjuntament dissenyar un pla d'intervenció educatiu més individualitzat.

Dades importants

Nombre de sessions	16 sessions
Durada	Del 13/09/24 fins al 24/01/25
Data de l'examen i/o activitat	15/11/2024 i 10/01/2025
Data de la Recuperació	24/01/2025
Professor/a del Seminari	Mercè Casals Solé
Llengua de docència	Català
Correu del professor/a	mcasalss@uda.ad
Mòdul associat	Mòdul 5. Ensenyança i aprenentatge de les ciències socials en una cultura de la democràcia Mòdul 6. Ensenyança i aprenentatge de les matemàtiques
Resultat(s) d'aprenentatge associat(s)	M5:BCE-E008-02. Identifica els processos de recollida d'informació de l'alumnat des d'un punt de vista global. M6:BCE-E005-03- Proposa mesures per atendre unes necessitats educatives reals *

**La qualificació d'aquest resultat d'aprenentatge es calcularà realitzant la mitjana entre el seminari de Psicologia i el seminari d'Atenció a la diversitat. Per fer Mitjana les dues qualificacions han de tenir com a mínim un 5.*

Descripció del Seminari

En aquest apartat cal indicar els continguts del seminari seguint el format de nomenclatura següent:

1. Els continguts del Seminari són:

- Trastorn per dèficit d'atenció amb o sense hiperactivitat
 - o Definició
 - o Detecció
 - o Intervenció a l'aula
- Trastorn de l'Espectre Autista
 - o Definició
 - o Detecció
 - o Intervenció a l'aula
- Discalcúlia
 - o Definició
 - o Detecció
 - o Intervenció a l'aula
- Altes Capacitats
 - o Definició
 - o Detecció
 - o Intervenció a l'aula

2. Objectius del seminari:

1. Comprendre el concepte de TDAH, TEA, discalcúlia i altes capacitats
2. Identificar els indicadors observables a l'aula dels alumnes amb TDAH, TEA, discalcúlia i altes capacitats
3. Identificar les principals dificultats de l'aprenentatge que poden aparèixer en alumnes amb aquests trastorns. Identificar quines necessitats d'aprenentatge tenen els alumnes amb altes capacitats.
4. Conèixer i saber identificar els problemes emocionals, conductuals i socials que poden presentar aquests alumnes
5. Desenvolupar pràctiques d'intervenció per donar resposta educativa a aquests alumnes

Metodologia

El Seminari està format per 16 sessions en les quals s'explicaran els conceptes a través d'exemples, casos pràctics i de lectures.

Avaluació i qualificació

Avaluació del mòdul 5:

Tenint en compte el resultat d'aprenentatge **BCE-E008-02. Identifica els processos de recollida d'informació de l'alumnat des d'un punt de vista global**

S'avaluarà de la següent manera:

Indicadors	Evidència d'aprenentatge	Pes (%)	Puntuació De 0 a 10
Coneix els trets bàsics del TDAH i el TEA .	Examen 1	60%	6
Cas pràctic : Identifica els trets principals dels alumnes amb TDAH i TEA i proposa mesures per tal d'assegurar les necessitats educatives de l'alumnat amb aquestes característiques.	Resolució d'un cas pràctic	10%	1
Recull les idees principals del text amb criteris de qualitat i ús de la terminologia adequada a la matèria.	Ressenya de les <u>Lectures obligatòries</u>	10%	1
Adapta les activitats del repte a alumnes amb TDAH i TEA per tal d'atendre les seves necessitats educatives.	Resolució del repte	20%	2
Total		100%	10

Avaluació del mòdul 6 :

Tenint en compte el resultat d'aprenentatge **BCE-E005-03- Proposa mesures per atendre unes necessitats educatives reals**

S'avaluarà de la següent manera:

Indicadors	Evidència d'aprenentatge	Pes (%)	Puntuació De 0 a 10
Coneix els trets bàsics de la discalculia i les altes capacitats i proposa mesures per tal d'assegurar les necessitats educatives de l'alumnat amb aquestes característiques.	Examen 2	60%	6
Cas pràctic : Identifica els trets principals dels alumnes amb discalculia i altes capacitats i proposa mesures per tal d'assegurar les necessitats educatives de l'alumnat amb aquestes característiques.	Activitat de classe avaluable	10%	1
Recull les idees principals del text amb criteris de qualitat i ús de la terminologia adequada a la matèria.	Ressenya de la <u>Lectura obligatòria</u>	10%	1
Adapta les activitats del repte a alumnes amb discalculia i altes capacitats, per tal d'atendre les seves necessitats educatives.	Resolució del repte	20%	2
Total		100%	10

Material

Els apunts i tot el material del curs es trobaran a l'apartat corresponent del seminari al campus.

Trastorn per Dèficit d'Atenció i/o hiperactivitat

Lectura obligatòria:

- Villa de Gregorio, M, Ruiz,L.M., Barriopedro, M.I. (junio 2019). "Análisis de las relaciones entre el Trastorno en el Desarrollo de la Coordinación (TDC/DCD) y el Trastorno por Déficit de Atención e Hiperactividad (TDAH) en la edad escolar" publicat a Revista Retos, 36 (2n semestre) 625-632.

https://www.researchgate.net/publication/333681918_Analysis_of_the_relationships_between_Developmental_Coordination_Disorder_DCD_and_Attention_Deficit_and_Hyperactivity_Disorder_ADHD_in_school_age

Bibliografia recomanada:

- Barkley, A. Russell.(1999). *Niños Hiperactivos. Cómo comprender y atender sus necesidades especiales*. Barcelona: Paidós Ibérica.
- Brown, Thomas E (2006). *Trastorno por Déficit de atención: una mente desenfocada en niños y adultos*. Elsevier Masson.
- Cabut, S.(03/07/2019). "Les troubles de l'attention au-delà des clichés"Le Monde Science & Médecine. Versió Online
https://www.tdahfrance.fr/IMG/pdf/dossierrdah_le_monde_03072019.pdf?1185/9542e8f4b304ddc75140acc672c071da0bed7ae1
- Miranda, A., Presentación, M.J., Gargallo, B., Soriano, M., Gil, M.D. y Jarque, S.(1999). *El niño hiperactivo (TDAH). Intervención en el aula: un programa de formación para profesores*.Castellón: U.J.I.
- Moreno, I.(1995). *Hiperactividad: prevención, evaluación y tratamiento en la infancia*. Madrid: Pirámide.
- Orjales Villar,I. *Déficit de atención con Hiperactividad*. Madrid: Cepe, 1998.
- Ripoll, J.C. y Yoldi, M. (2009). *Alumnos distraídos, inquietos e impulsivos (TDA-H). Estrategias para atender su tratamiento en educación primaria*. Madrid: CEPE.
- Soutullo, C.(2004). *Convivir con Niños y Adolescentes con Trastorno por Déficit de Atención e Hiperactividad (TDAH)*. Madrid, Panamericana.
- Servera, M., Bornas, X. & Moreno,I. (2001). "Hiperactividad infantil: conceptualización, evaluación y tratamiento". En V.E. Caballo & M.A. Simon, (eds.). *Manual de psicología clínica infantil y del adolescente: trastornos generales* (pp. 401-433). Madrid; Pirámide.

Altres recursos:

- CHADD. Children and Adults with Attention Defict/Hiperactivity Disorder
<http://www.chadd.org>
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.(2013). *El TDAH: detecció i actuació en l'àmbit educatiu*.
- Mena, B., Nicolau R., Salat L.,Tort P, Romero B. *Guía práctica para educadores, el alumno con TDAH*. Fundación Adana, Barcelona, Mayo S.A. 2006.

- STILL. Asociación balear de padres de niños con TDA/H. *Guía práctica con recomendaciones de actuación para los centros educativos en los casos de alumnos con TDAH*. Conselleria d'Educació i Cultura.Govern de les Illes Balears
- Federación Española de Asociaciones para la ayuda al Déficit de Atención e Hiperactividad <http://www.feaadah.org>
- Fundación Adana <http://www.f-adana.org>

Documents audiovisuals

- "Momy" (2014). Pel·lícula canadenca. Director.-Xavier Dolan.
- "Dennis the Menace" (1993). Pel·lícula americana. Director.-Nick Castle.

Trastorn de l'Espectre Autista

Lectura obligatòria:

- Tirapu Ustárroz, J.; Pérez Sayes, G.; Erekatxo Bilbao, M.; Pelegrín Valero, C.: ¿Qué es la teoría de la mente? *Revista de neurología* 2007; 44(8):479–489.
<http://espectroautista.info/ponencias.html>

Bibliografia recomanada:

- Cuadrado, P.; Valiente, S. (2005). *Niños con autismo y trastornos generalizados del desarrollo. ¿Cómo puedo ayudarles?*. Síntesis.
- Gillberg, C. *Autism and Asperger's syndrome*. Cambridge: Cambridge University Press (1991).
- Hernández, J.M. (2007). *Déjame que te hable de los niños y niñas con autismo de tu escuela*. Teleno Ediciones.
- Martín, P. (2004). *El Síndrome de Asperger. ¿Excentricidad o discapacidad social?* Madrid: Alianza.
- Martos, J. et alt. (2006). *El síndrome de Asperger: otra forma de aprender*. Madrid: Consejería de Educación.
- Rivière, Á., Valdez, D.(2000). *Autismo: definición, evaluación y diagnóstico. Módulo 1*. Buenos Aires: Fundec.
- Riviere, A. (2007). *Autismo: Orientaciones para la intervención educativa*. Trotta.

Altres recursos:

- Guide pratique de l'ESCAP pour l'autisme : une synthèse des recommandations fondées sur des données probantes pour le diagnostic et le traitement.
<http://www.autisme-france.fr/>
- Guía de intervención dirigida al alumnado con autismo (2011) . Federación autismo Castilla y León [En línea]
https://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26133/alumnado_autismo.pdf
- Associació d'Afectats d'Autisme a Andorra: <http://www.autea.org/>
- Confederación Autismo España: <http://www.autismo.org.es/>
- Confederación Asperger España: <https://www.asperger.es/>
- Federación Española de Autismo: <https://fespau.es/>

Llibres

- Haddon, M (2011). El curioso incidente del gos a Mitjanit. Editorial La Magrana
- Navarro Díaz-Guerra, S (2008): Soy diferente pero soy igual que tú. Conte sobre l'autisme. <http://librospdf.blogspot.com/2009/03/cuento-sobre-autismo-soy-diferente-pero.html>

Documents audiovisuals

- "EL faro de las orcas" (2016). Pel·lícula hispano-argentina. Director.- Gerardo Olivares. Protagonistes.-Maribel Verdú, Joaquín Furriel.
- "Un Viaje Inesperado" (2004). Pel·lícula nord-americana. Director,-Gregg Champion. Protagonistes,. Mary-Louise Parker, Zac Efron, Aidan Quinn.
- "After Thomas" (2006) . Película del Regne Unit. Director.-Simon Shore. Protagonistes.- Keeley Hawes, Ben Miles.

Discalculia

Bibliografia recomanada:

- Saura, Víctor (17/04/2018). "Discalculia, una gran desconocida muy presente en las aulas". El diario de la Educación. <https://eldiariodelaeducacion.com/blog/2018/04/17/discalculia-una-gran-desconocida-muy-presente-en-las-aulas/>
- Baroody, A.J (1988). *El pensamiento matemático de los niños. Un marco evolutivo para maestros de preescolar, ciclo inicial y educación especial*. Editorial Visor. Madrid.
- Corcho, R (09/2013). "Las cuentas no salen" . Revista *Muy Interesante*, nº 388.
- Fernández, F., Llopis, A.M y Pablo, C. (2012). *Discalculia escolar*. Colección Educación especial y dificultades de aprendizaje. CEPE S.L, Madrid.
- Teruel, J. y Latorre, A. (2014). *Dificultades de aprendizaje: Intervención en dislexia y discalculia*. Editorial Pirámide.

Altres recursos:

- Recursos per tractar la discalculia: <https://ladiscalculia.es/>
- <https://www.dyscalculia.org/>

Altes Capacitats

Lectura obligatòria:

- Borgstede, S., Hoogeveen, L. (2014). "Una mirada creativa hacia la superdotación. Posibilidades y dificultades en la identificación de la creatividad". Revista de Psicología, vol 31, n°1, págs 156-179, Lima.
<http://revistas.pucp.edu.pe/index.php/psicologia/article/view/9290>

Bibliografia recomanada:

- Geli, Marina (24/04/2018). "Alumnes amb altes capacitats: èxit o fracàs?". Nació Digital. https://www.naciodigital.cat/manresa/opinio/17539/alumnes/amb/altes/capacitats/e_xit/fracas.
- Albes, C. et alt. (2013). *Orientaciones educativas. Alumnado con altas capacidades intelectuales*. Vitoria. Servicio Central de publicaciones del Gobierno Vasco.
- Alonso, J. A., Renzulli, J. S., Benito, Y. (ed.) (2003). *Manual internacional desuperdotados*. Madrid: Eos.
- Fernández, M.T., Sánchez, M.T. (2010). *Cómo detectar y evaluar a los alumnos con altas capacidades intelectuales. Guía para profesores y orientadores*. Sevilla: Psicoeduca.
- Gardner, H. (1999) *Mentes extraordinarias*. Barcelona: Kairós. Martínez, M., Guirado, A. (2010). *Alumnado con altas capacidades*. Barcelona: Graó.
- Martínez, M. (Coord) et alt. (2013). *Les altes capacitats: detecció i actuació en l'àmbit educatiu. Guia per a mestres i professors*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'ensenyament.
- Renzulli, J. S. (1994). "Desarrollo del talento en las escuelas, programa práctico para el total enriquecimiento escolar, mediante el modelo de enriquecimiento escolar" a Benito Y. (ed.) *Investigación e intervención educativa en alumnos superdotados*. Salamanca: Amarú.

Altres recursos:

- Les altes capacitats: detecció i actuació en l'àmbit educatiu, Materials per a l'atenció a la diversitat. Guia per a Mestres i professors. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament (2013).
- Unitat d'Atenció a les Altes Capacitats: <http://www.udac.cat/>
- Institut Català d'Altes Capacitats: <http://instisuper.altescapacitats.net/>
- Fundación Privada Javier Berché (orientada a atendre les altes capacitats) : <http://www.fundacionjberche.org/>



UNIVERSITAT D'ANDORRA

Documents audiovisuals:

- “Un don excepcional” (2017). Pel·lícula nord-americana. Director.-Marc Webb. Protagonistes.-Chris Evans, Mc Kenna Grace, Octavia Spencer.
- “Learning How to Learn by Dr. Barbara Oakley (you can learn math, even if you flunked Algebra)” [En línia] <https://www.dyscalculia.org/videos>
- “Més intel·ligents, més afortunats?” <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/la-gent-normal/mes-intelligents-mes-afortunats/video/5590120/>



Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement - No comercial - Sense obres derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial. La llicència completa es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode>.



UNIVERSITAT D'ANDORRA